

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Філологічний факультет

Кафедра загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ МОВНИХ СИСТЕМ

Кількість кредитів ЄКТС	5
Період викладання	2022 – 2023 н.р, 3-ий семестр
Рівень вищої освіти	третій
Спеціальність	035 Філологія / 035 Philology
Освітня програма	Філологія Philology
Викладач	Загнітко Анатолій Панасович, доктор філологічних наук, професор
Профайл викладача(ів) курсу	http://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt&nu=85#search https://phil.donnu.edu.ua/koval-lyudmyla-myhajlivna/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=OwZAU6QAAAAJ&hl=ru
Доступ до матеріалів курсу	https://science.donnu.edu.ua/uk/aspirantura/ ; https://cutt.ly/oCJFGpP
Контактна інформація	a.zagnitko@donnu.edu.ua

Анотація дисципліни

Для доктора філософії ОК «Теорія мовних систем» є вибіркоvim. Він спрямований на формування компетентностей і результатів навчання, що відповідають змісту та фокусу освітньої програми з орієнтацією на НРК. Стандарт спеціальності наявний.

Мета вивчення навчальної дисципліни – схарактеризувати концептуальну теорію мовних систем та її зв'язок з проблемами сучасних

Донецький національний університет імені Василя Стуса

філософсько-мовознавчих гіпотез, практично продемонструвати різні методології й методики у тлумаченні лінгвістично-теоретичних і лінгвістично-прикладних явищ, проаналізувати основні етапи розвитку філософії мови як науки.

Набуті результати навчання та компетентності дадуть змогу здобувачеві розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері філології, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики (ПК).

За результатами вивчення дисципліни слід очікувати наступні:

Компетентності, які формуються у здобувача в результаті вивчення навчальної дисципліни

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність формувати системний науковий світогляд, проявляти креативність, продукувати і приймати обґрунтовані рішення.

Результати навчання (ПРН), визначені в освітній програмі:

ПРН01. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН03. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН04. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

ПРН05. Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.

ПРН09. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.

ПРН15. Уміти критично і системно оцінювати результати науково-дослідної роботи, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Організація та оцінювання навчання визначені «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». *Форми поточних контролів:* опитування; конспектування першоджерел, тестування, реферати, повідомлення, індивідуальні завдання. Залік виставляється здобувачеві на підставі його поточної академічної успішності.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах:

- 1) аудиторні заняття (лекції, практичні заняття);
- 2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача за допомогою **технічних засобів комунікації** використовуються корпоративна пошта Outlook (a.zagnitko@donnu.edu.ua) та Skype; матеріали для самостійної роботи розміщено на порталі факультету за покликанням <https://science.donnu.edu.ua/uk/aspirantura/>; <https://cutt.ly/oCJFGpP> Аудиторні заняття реалізуються відповідно до наступного календарного плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу:

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАННЯ

Тиждень/ дата / години	Тема	Форма проведення заняття *	Завдання, години**	Термін виконання (дата і час)	Мах кількість балів
1-ий тиждень, 4 години	Мова та її модуси. Філософія і прикладна лінгвістика. Мова, модуси її існування і функції, прикладні виміри. Наука про мову наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Мова та її модуси</i> »	1-й тиждень	6
	Місце і роль «Теорія мовних систем» у системі сучасних гуманітарних наук	Практичне заняття (1)	1. З'ясування контрольних запитань до теми (20 хв.). 2. Дискусія за книгою «Загнітко А.П. Теорія сучасного синтаксису: Монографія. Донецьк, 2008. 294 с.// Режим доступу: www.ukrajnistika.edu.rs/preuzimanje/zagnitko_a_teorija_suchasnogo_sinta_ksisu.pdf . (30 хв. – ознайомлення, 30 хв. – обговорення)		
2-ий тиждень, 2 години	Образи мови в науці наприкінці ХІХ – на початку ХХІ ст. Сутність теорії мовних систем. Представлення сутності мови у науково зорієнтованій філософії мови.	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Образи мови в науці наприкінці ХІХ – на початку ХХІ ст.</i> »	2-ий тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

3-й тиждень, 4 години	Теорія, філософія мови та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Теорія, філософія мови та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію</i> »	3-й тиждень	6
	Типологія підходів до теорії мовних систем	Практичне заняття (2)	1. З'ясування контрольних запитань до теми (20 хв.). 2. Обговорення статті «Радзівська Т. В. Критико-аналітичний компонент у дискурсі історико-філологічних студій XIX ст.: текстотворення і прагматика. <i>Мовознавство</i> . 2018. №2» Режим доступу: https://movoznavstvo.org.ua/vsi-nomera-zhurnalu/105-2018-2-berezen-kviten.html k) . (30 хв. – ознайомлення, 30 хв. – обговорення)		
4-ий тиждень, 2 години	Теорія мовних систем і гумбольдтіанство. Основні поняття і категорії філософії мови і проблеми прикладної лінгвістики. Гумбольдтіанство як вияв антропоцентричного підходу до мови. Лінгвофілософська концепція Вільгельма фон Гумбольдта.	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Теорія мовних систем і гумбольдтіанство</i> »	4-ий тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

5-ий тиждень, 4 години	Філософські та загальнонаукові засади концепції мовних систем. Метод дослідження. Природа і сутність мови. Мова як світобачення народу. Вчення про творчий характер мови. Енергетейно-еволюційна концепція мови.	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Філософські та загальнонаукові засади концепції мовних систем</i> »	5-ий тиждень	6
	Вчення про внутрішню і зовнішню форми мови. Ідеї Вільгельма фон Гумбольдта в Україні	Практичне заняття (3)	1. З'ясування контрольних запитань до теми (20 хв.). 2. Обговорення фрагментів монографії «2 Кришко А. Ю., Бріг Н.М. Вплив ідей Вільгельма фон Гумбольдта (1767– 1835) на мовну освіту в Україні XIX – початку XX століття : [монографія]. Умань : ФПО Жовтий О. О., 2015. 179 с. URL: 154324063.pdf (core.ac.uk)» (30 хв. – ознайомлення, 30 хв. – обговорення)		
6-ий тиждень, 2 години	Неогумбольдтіанство як напрям у теорії мовних систем (лінгвофілософії). Загальна характеристика неогумбольдтіанства. Неогумбульдтіанство у США	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Неогумбольдтіанство як напрям у теорії мовних систем (лінгвофілософії)</i> »	6-ий тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

7-ий тиждень, 4 години	Теорія мовних систем у системно-структурному підході. Передумови, школи (данська глосематика, американський структуралізм (дескриптивізм), чеський функціоналізм). Постструктуралізм і постмодернізм у філософії мови, актуалізація прикладних проблем лінгвістики, їхнього взаємозв'язку з філософією мови	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Теорія мовних систем у системно-структурному підході</i> »	7-ий тиждень	6
	Генеративізм у мовознавстві. Лінгвофілософська концепція Ноема Хомського	Практичне заняття (4)	1. З'ясування контрольних запитань до теми (20 хв.). 2. Обговорення фрагментів монографії «Хомський Н. Роздуми про мову. Київ: Ініціатива, 2000. 344 с.» URL: http://1576.ua/books/7235 (30 хв. – ознайомлення, 30 хв. – обговорення)		
8-ий тиждень, 2 години	Теорія мовних систем: основні джерела, концепції формування. Перші теорії мовних систем (Давній Схід, Єгипет, Юдея, Індія, Давня Греція: Платон, Аристотель, стоїки та ін.). Теорія мовних систем у Середньовіччі: проблема походження мови,	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Теорія мовних систем: основні джерела, концепції формування</i> »	8-ий тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

	теорія номінації; реалісти й номіналісти				
9-ий тиждень, 4 години	Емпіризм і раціоналізм у теорії мовних систем XVII–XVIII ст. Лінгвофілософські ідеї граматики Пор-Рояля. Неокантіанство і теорія мовних систем. Теоретичні засади філософської концепції Е. Касіра	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми «Емпіризм і раціоналізм у теорії мовних систем XVII–XVIII ст.»	9-ий тиждень	
	Мова в системі пізнання. Логіко-семантична програма аналізу мови.	Практичне заняття (5)	1. З'ясування контрольних запитань до теми (20 хв.). 2. Обговорення статті «Мельничук О.Д., Зубілевич М.І., Фінчук Г.В. Берегова Н., Джигун Л. Роль мови в пізнанні світу: семантико-філософський підхід. <i>Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.</i> Том 31 (70) № 1 Ч. 3 2020. С. 41 – 45. URL http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/1_2020/part_3/9.pdf (30 хв. – ознайомлення, 30 хв. – обговорення)		6
10-ий тиждень, 2 години	Проблеми теорії мовних систем (лінгвістичної філософії). Вчення про мовні ігри та контекстний характер значення.	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми «Проблеми теорії мовних систем (лінгвістичної філософії)»	10-ий тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

	Тенденції розвитку лінгвофілософських ідей у межах аналітичної філософії другої половини ХХ ст. Семантичні (референційні) концепції мови.				
11-ий тиждень, 4 години	Загальна характеристика прагматичних концепцій мови. Герменевтичний підхід до мови. Герменевтична концепція мови Мартіна Гайдеггера. Філософія мови Ганса-Георга Гадамера.	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Загальна характеристика прагматичних концепцій мови</i> »	11-ий тиждень	
	Феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи до мови.	Практичне заняття (6)	1. З'ясування контрольних запитань до теми (20 хв.). 2. Обговорення фрагментів статті «Григоришин С. Мова як феномен культури у контексті розвитку трансцендентальної феноменології. (на матеріалі феноменології М. Шелера). <i>Філософська думка</i> . 2009. № 1. С. 54–65» URL: http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/7810/05- (30 хв. – ознайомлення, 30 хв. – обговорення)		6
12-ий тиждень, 2 години	Поняття інтенціональності та його мовні паралелі. Лінгвофілософські ідеї М. Мерло-Понті. Комунікативна	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Поняття інтенціональності та його мовні паралелі</i> »	12-ий тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

	(дискурсивна) філософія і мова. Сутність і основні поняття комунікативної філософії. Теоретичні аспекти концепції ідеальної комунікації. Теоантропокосмічна теорія мови. Філософська критика природної мови				
13-ий тиждень, 4 години	Розвиток ідей теорії мовних систем в Україні. Особливості лінгвофілософської думки східних слов'ян. Розвиток лінгвофілософської думки в Україні в X – середині XVI ст. Ідеї теорії мовних систем у межах синкретичного середньовічного знання. Слово як знак. Символізм слова.	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми «Розвиток ідей теорії мовних систем в Україні»	13-ий тиждень	
	Логіко-лінгвістичні ідеї та їхній прикладний вияв. Теорія мовних систем у XVIII ст. Концепція теорії мовної системи Григорія Сковороди	Практичне заняття (7)	1. З'ясування контрольних запитань до теми (20 хв.). 2. Обговорення матеріалів збірника наукових праць «Творча спадщина Г.С. Сковороди в контексті сучасного соціогуманітарного дискурсу (в рамках програми МОНУ України Всеукраїнські		6

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			сковородинські навчання «Пізнай себе»), Київ, 2018. 356 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u149/zbirnik_skovoroda_2018_noviy_1.pdf (30 хв. – ознайомлення, 30 хв. – обговорення)		
14-ий тиждень, 2 години	Новітні напрями теорії мовних систем. Теорія мови у XIX ст. Мовно-теоретична концепція Олександра Потебні і проблеми прикладного тлумачення внутрішньої форми слова. Мовно-теоретична концепція Дмитра Овсянико-Куликовського і проблема психолінгвістичного статусу слова, експерименту. Тенденції розвитку сучасної української теорії мовних систем і проблеми прикладної лінгвістики.	Лекція	Запитання і завдання для самоконтролю після теми « <i>Новітні напрями теорії мовних систем. Теорія мови у XIX ст.</i> »	14-ий тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Самостійна робота здобувача під керівництвом викладача, практикуми за темами та контрольні заходи відбуваються за допомогою MOODLE <https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1616>. Кожне завдання (закладка «завдання») містить: інструкцію до виконання, критерії оцінювання, терміни виконання, матеріал для опрацювання. Курс відкривається для кожного здобувача й містить матеріали, завдання, уточнений календарний план з датами і прозоре накопичування оцінок кожним здобувачем у відкритому доступі (закладка – «оцінки»).

Схема оцінювання результатів навчальних досягнень

Поточний контроль (max 60 балів)						Підсумковий контроль (max 40 балів)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
Організаційно-навчальна робота здобувача вищої освіти на практичних	Самостійна робота	МКР 1	Організаційно-навчальна робота здобувача вищої освіти на практичних	Самостійна робота	МКР 2	Наукова творча робота/Індивідуальне завдання або іспит	
21	4	5	21	4	5	40	100

* Максимальний бал, яким здобувач денної форми навчання може бути оцінений на одному практичному занятті – **2 бали**.

Критерії оцінки результатів навчання здобувачів з навчальної дисципліни *Теорія мовних систем*

Дисципліна залікова

1. Оцінка здобувача розраховується зі 100 балів, з них **60 балів** складає **поточний контроль** у семестрі. Поточний контроль складається з балів, які здобувач отримує за:

- виконання завдань на практичних заняттях (21 заняття × 2 бали = **42 бали**);
- виконання самостійної роботи (**8 балів**);
- модульна контрольна робота (2 × 5 балів = **10 балів**)

2. Критерії нарахування балів:

2.1. Робота на практичних заняттях:

Донецький національний університет імені Василя Стуса

– активна робота (здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує його на практиці в стандартних ситуаціях (виконання завдань, практичних робіт), наводить аргументи на підставі своїх думок; здобувач самостійно оцінює різні явища, факти, виявляючи особисту позицію щодо них, знаходить джерела інформації та використовує одержані знання й уміння під час виконання практичних завдань) – **2 бали**;

– робота середнього рівня активності (здобувач витлумачує факти, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях, матеріалах підручника, розповідях викладача, виявляє знання і розуміння основних положень, розв'язує прості задачі) – **1 бал**.

Додаткові бали:

Отримують здобувачі, які

– своїм запитанням до доповідача суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми – **1 бал**

2.2. Виконання самостійної роботи: оцінюються матеріали до практичних занять: виконання індивідуального проблемного завдання до кожного практичного заняття сумарно становить **8 балів**. Відповідно – виконання проблемного завдання до одного модуля становить **4**.

Самостійна робота 1. Укласти глосарій до обраної теми та перекласти його англійською мовою (**4 бали**).

Самостійна робота 2. Укласти тестові завдання до обраної теми (**4 бали**). Форма тестових завдань – тести на вибір (пропонувати 4 варіанти відповідей (а, б, в, г), правильна – одна відповідь).

Глосарій і тестові завдання укладати до тієї самої теми.

Самостійна робота 1:

4 бали – не менше 10 коректно укладених та перекладених словникових статей;

3 бали – не менше 8 коректно укладених та перекладених словникових статей;

2 бали – не менше 6 коректно укладених та перекладених словникових статей;

1 бал – не менше 2 коректно укладених та перекладених словникових статей.

Самостійна робота 2:

4 бали – не менше 10 коректно укладених валідних тестових завдань;

3 бали – не менше 8 коректно укладених валідних тестових завдань;

Донецький національний університет імені Василя Стуса

2 бали – не менше 6 коректно укладених валідних тестових завдань;

1 бал – не менше 4 коректно укладених валідних тестових завдань.

До рівня сумарної самостійної роботи можуть бути прирівнені: а) наукова стаття, пов'язана з проблематикою навчальної дисципліни (8 балів); б) наукові тези, пов'язані з проблематикою навчальної дисципліни (4 бали); в) виступ з доповіддю англійською мовою на конференції (4 бали) та ін.

2.3. Модульна контрольна робота (2 МК по 5 балів):

від 0 до 50 % виконаної роботи – **1-2 бали.**

від 51% до 75% виконаної роботи **3 бали.**

від 76% до 89% виконаної роботи **4 бали.**

від 90% до 100% виконаної роботи **5 балів.**

Несвоєчасно подана будь-яка робота на перевірку – (-1 бал).

3. Умовою атестації є отримання не менше 50 % можливих балів та виконання всіх практичних занять (на час атестації).

4. Підсумковий контроль - 0 - 40 балів

Підсумковий контроль включає або якісне виконання **індивідуального наукового творчого проєкту**, або іспит з дисципліни. Обидві форми підсумкового контролю оцінюються від 0 до 40 балів.

4.1. Виконання індивідуального наукового творчого проєкту.

Оцінювання проєктів (має 40 б.) відбувається шляхом визначення балів за кожним елементом структури критеріїв:

- актуальність проєкту – важливість проєкту для українського та вітчизняного дискурсу (відповідність проєкту потребам на місцевому, регіональному, національному або міжнародному рівнях) та реалістичність завдань і мети проєкту – **2 б.;**
- інноваційність проєкту та креативність змісту – **2 б.;**
- визначення цільової аудиторії проєкту (групи мішені, кінцеві групи) і аналіз ресурсів – **1 б.;**
- доведеність рішень, що приймаються, уміння аргументувати свої висновки і коректність використаних методів дослідження і методів обробки отримуваних результатів – **3 б.;**
- уміння застосовувати набуті знання із опертям на теоретичний матеріал курсу у підготовці доповіді – **10 б.**
- оформлення результатів виконаного проєкту (**презентація**) – **5 б.;**
- підготовка роздаткового матеріалу – **3 б.;**
- підготовка практичного завдання для учасників захисту проєкту (завдання, алгоритм виконання, перевірка) – **6 б.;**
- уміння відповідати на питання опонентів на захисті проєктів, лаконічність і аргументованість відповідей – **3 б.** (за відповідь).

Донецький національний університет імені Василя Стуса

На підставі визначеної загальної кількості балів, отриманих здобувачем викладач визначає високий, середній, достатній і низький бал оцінки проєкту шляхом сумування загальної кількості балів з кожного критерію.

Високий (35-40 балів): проєкт виконано відповідно до інструкцій із використанням програмного забезпечення, містить пояснення перебігу виконання роботи та висновки, дотримано дедлайни виконання, під час захисту проєкту здобувач демонструє обізнаність перебігу виконання проєкту, вільно презентує результати роботи.

Середній (26-34 бали): проєкт виконано відповідно до інструкцій із використанням програмного забезпечення, містить пояснення перебігу виконання проєкту, частково висновки і розрахунки, дотримано дедлайни виконання, під час захисту проєкту здобувач демонструє часткову обізнаність перебігу виконання проєкту, робить помилки, не досить вільно презентує результати роботи.

Достатній (16-25 бали): проєкт виконано відповідно до інструкцій із використанням програмного забезпечення, містить часткове пояснення перебігу виконання проєкту, висновки неаргументовані, порушено дедлайни виконання, під час захисту роботи здобувач демонструє часткову обізнаність перебігу виконання проєкту, робить помилки, не досить вільно презентує результати проєкту.

Низький (від 0 до 15 балів): проєкт виконано частково правильно, не всі інструкції дотримано, відсутні пояснення перебігу виконання проєкту, висновки несамостійні, порушено дедлайни виконання, під час захисту роботи здобувач демонструє необізнаність перебігу виконання проєкту.

Під час захисту проєктів колеги здобувач може ставити запитання та уточнювати інформацію, виконувати практичне завдання й отримати **5 балів:**

- здобувач, який своїми запитаннями та заувагами до доповідача суттєво і конструктивно доповнює перебіг обговорення теми – 2 б.;
- здобувач, який у своєму запитанні до доповідача вимагає додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається – 1,5 б.;
- здобувач виконує практичне завдання – 1 б. (за завдання);
- здобувач бере участь у науковій дискусії з теми – 0,5 б.

Критерії оцінювання доповіді:

Критерії оцінювання	0-5 балів	6-9 балів	10 балів
Розуміння завдання	Використані матеріали мають часткове	Використані матеріали по більшій мірі	Використані матеріали повністю

Донецький національний університет імені Василя Стуса

	відношення до теми; представлена інформація не аналізується і не оцінюється	мають відношення до теми, але частково аналізуються та оцінюються	відповідають темі, аналізуються та оцінюються у повній мірі
Логіка викладання матеріалу	Логіка викладання матеріалу порушена, структурованість прослідковується частково	Логіка викладання матеріалу прослідковується, наявна структурованість	Матеріал викладається логічно, повністю прослідковуються причинно-наслідкові зв'язки
Авторська оригінальність	Стандартна робота, 70% запозиченого матеріалу	10-15% викладеного матеріалу являють собою авторські пропозиції	Унікальна робота; містить 65-70% оригінальних, винахідницьких прийомів та пропозицій
Культура мовлення, манера триматися перед аудиторією	Доповідач губиться перед аудиторією, демонструють бідність мовлення, порушує регламент, не може втримати увагу аудиторії	Доповідач допускає не грубі мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушує регламент, частково утримує увагу аудиторії	Доповідач впевнено тримається перед аудиторією, володіє культурою мовлення, дотримується регламенту, утримує увагу аудиторії
Відповіді на питання	Доповідач не може відповісти на питання або під час відповідей	Доповідач не на всі питання може знайти переконливі, аргументовані	Доповідач переконливо, повно і аргументовано відповідає на всі

Донецький національний університет імені Василя Стуса

	поводить себе агресивно, некоректно	відповіді	поставлені питання
--	-------------------------------------	-----------	--------------------

Критерії оцінювання презентації:

Критерії оцінювання презентації	0-2 бали	3-4 бали	5 балів
Відповідність матеріалу тематиці проєкту	Містить близький за тематикою матеріал але не несе важливої інформативної функції	Загалом відповідає тематиці проєкту і є досить інформативним	Точно відповідає тематиці, містить дуже важливу інформацію
Структурованість інформації	Важко вловити структуру подання інформації	Прослідковується певна структура в розміщенні інформації	Має чітку, логічно вибудовану структуру
Використання графіків, таблиць, діаграм	Графіки, таблиці і діаграми відсутні	Графіки, таблиці і діаграми представлені в роботі, але суттєво не доповнюють змісту	Графіки, таблиці і діаграми відповідають змісту та розкривають його сутність
Наявність посилань на використані інформаційні джерела	Немає посилань на використані джерела	Не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені	Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні
«Читаємість» тексту,	Естетичний вигляд	Естетичний вигляд дещо погано	Чітка побудова сторінок. Розмір

Донецький національний університет імені Василя Стуса

наочність.	незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення)	недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення	тексту легко сприймається
Відповідність дизайну змісту роботи, єдність стилю в оформленні різних частин презентації	Естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення)	Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення	Чітка побудова сторінок. Розмір тексту легко сприймається
Уміння і навички використовувати комп'ютерні технології (Використання спецефектів, анімацій, звуків, графіки)	Низький (початковий) рівень використання різноманітних можливостей комп'ютерних технологій	Робота дає висновок про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій здобувачами	Робота є прикладом високого рівня володіння здобувачами комп'ютерними технологіями.

1–10 балів: взаємооцінювання індивідуального творчого проєкту (творчого завдання) через перегляд усього кейсу презентацій, реферативних повідомлень та оцінювання за відповідними критеріями: 1) оригінальність (1 бал); 2) змістовність (1 бал); 3) послідовність викладу (1 бал); 4) дотримання мовно-літературних норм (1 бал); 5) співвідносність структурних частин (1 бал); 6) використання методів дослідження – адекватне і/чи не зовсім адекватне (1 бал); 7) наявність власного погляду (1 бал); 8) аргументованість теоретичних міркувань (1 бал); 9) список літератури (1 бал); 10) зрозумілість і доступність (1 бал).

Донецький національний університет імені Василя Стуса

4.2. Залік із навчальної дисципліни. Умовою отримання заліку є зарахування всіх практичних, самостійних робіт.

Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру суму балів більшу за 60, має можливість:

- не складати залік й отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку;
- складати залік із метою підвищення свого рейтингу з певної навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру менше за 60 балів, зобов'язаний опрацювати практичні та скласти тести.

Сума поточних балів та балів за залік переводиться до залікової оцінки згідно з таблицею:

Бали: практичні заняття + самостійна робота + творча робота/екзамен	Оцінка
90-100 (A)	Зараховано
82-89 (B)	Зараховано
75-81 (C)	Зараховано
67-74 (D)	Зараховано
60-66 (E)	Зараховано
	Незараховано
Є незараховані лабораторні / практичні роботи / самостійна робота, або поточний контроль у семестрі оцінений менше 20 балів	Не допущено

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. Лінгвофілософська концепція Ф. де Соссюра.
2. Мова в концепції Е. Сепіра і Б. Уорфа.
3. Філософський аналіз природної мови.
4. Філософія імені А.Ф. Лосєва
5. Значення слова в аналітичній філософії.
6. Концепція мовних ігор.
7. Концепція мовних актів.
8. Ймовірнісна модель мови В.В.Налімова.
9. Роль і значення формалізованих мов.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

10. Роль і значення машинних мов.
11. Мова як засіб комунікації.
12. Про мови тварин.
13. Концепція мови Ф. де Соссюра.
14. Концепція мови О. Потебні.
15. Слово у філософії мови Г. Сковороди.
16. Теорія мовних ігор Л. Вітгенштейна.
17. Юридична мова як вид соціальної практики в дослідженні П. Бурдьє
18. «Соціальний простір: поля і практики».
19. Семантичний простір життєвого світу.
20. Вияв мовної репрезентативності в праві.
21. Мова як символічна генералізація в концепції про суспільство І. Лумана.
22. Проблема правових суджень у світлі семіотики Р. Барта. Конотації в юридичні мові.
23. Метафора як засіб смислотворення.
24. Герменевтична методологія в дослідженні П. Рикера «Торжество мови над насильством».
25. Проблема радикальної інтерпретації (Д. Девідсон)..

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна література

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бацевич Ф.С. Філософія мови: історія філософсько-лінгвістичної думки. Київ: Academia, 2008. 236 с.
2. Дротянко Л. Г. Філософські проблеми мовознавства : [навч. посіб.]. – Вид. 2-е, перероб. Київ: Вид-во Київського національного лінгвістичного університету, 2002. 37 с.
3. Загнітко А. Методологія наукових досліджень і актуальні питання сучасної лінгвістики. Вінниця: ФОП «Кушнір Ю.В.», 2022. 396 с.
4. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії. Вид. 2-ге, випр. і доп. Донецьк: ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2007. 219 с.
5. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: [підручник]. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
6. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.

Допоміжна література

Донецький національний університет імені Василя Стуса

1. Беспала Л.В., Козлова Т.О. Формування карибської англійськомовної картини світу в умовах лінгвокультурних контактів : [монографія]. Запоріжжя: СТАТУС, 2018. 308 с.
2. Гуссерль Э. Философия как строгая наука : [науч. изд.] / Пер. с нем. Минск: Харвест, Москва: АСТ, 2000. 752 с.
3. Гуссерль Э. Идея феноменологии : [науч. изд.] / Пер. с нем. Н.А. Артеменко; вступ. ст. и коммент. И.И. Мавринского. Санкт-Петербург: ИЦ «Гуманитарная Академия», 2008. 224 с.
4. Делез Ж. Логика смысла : [науч. изд.] / Пер. с фр. Москва: Академический Проект, 2001. 472 с.
5. История лингвистических учений. Древний мир; Позднее Средневековье; Средневековая Европа; Средневековый Восток : [науч. изд.] / Сост.: А. Десницкая, С. Кацнельсон. Ленинград: Наука, 1980, 1981, 1986, 1991.
6. Марчишин А.А. Гендерна ідентичність в англomовному постмодерністському дискурсі: соціoкультурний та лінгвопоетичний аспекти (на матеріалі наукових, публіцистичних та художніх текстів) : [монографія]. Кам'янець-Подільський: Буйницький С.А., 2018. 452 с.
7. Мерло-Понти М. О феноменологии языка. URL: <http://anthropology.rinet.ru/old/6/merlo.htm>
8. Мерло-Понти М. Феноменология восприятия : [науч. изд.] / Пер. с фр. И.С. Вдовиной, С.Л. Фокина. Санкт-Петербург: Ювента, Наука, Gallimard, 1999. 608 с.
9. Alston W. P. Philosophy of Language. *The Encyclopedia of Philosophy* / Editor Edwards P. Vol. 4. 1967. P. 19–35.
10. Ashworth E. J. Renaissance Philosophy of Language. *Routledge Encyclopedia of Philosophy*: General Editor Edward Craig. Vol. 5. London, New York, 1998. P. 156–201.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Вікіпедія (вільна енциклопедія). Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/>
2. Лінгвістичні студії Linguistic Studies Режим доступу: <https://sites.google.com/site/lingvisticnitudii/>
3. Мовознавство : науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні. Режим доступу: <http://www.movoznavstvo.org.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Донецький національний університет імені Василя Стуса

5. Портал української мови. Режим доступу: <http://pravila-uk-mova.com.ua>

Викладач

А.П. Загнітко

**В.о. завідувача кафедри
загального та прикладного
мовознавства і слов'янської філології**

І. В. Гарбера

Гарант освітньої програми

А. П. Загнітко

Керівник спеціальності

А. П. Загнітко

Теорія мовних систем